

УДК 7:378[004.774.6БЛОГ]

Тетяна **Ямницька**

викладач Вижницького коледжу
прикладного мистецтва
ім. В.Ю. Шкрібляка

Освітній блог у мистецькій освіті

© Ямницька Т., 2017

<http://doi.org/10.5281/zenodo.573933>

Анотація. У статті висвітлено вплив новітніх технологій на розвиток художньої освіти України. Сучасний розвиток вищої освіти орієнтований на формування конкурентоспроможного спеціаліста, успішного в електронному інформаційному середовищі, який уміє критично мислити, здатний не тільки на репродуктивну діяльність, але й на прийняття нестандартних рішень. Проаналізовано і вивчено потенціал сучасних інформаційно-комунікаційних технологій на формування творчих здібностей студентської молоді. Класифікація електронних засобів навчання, їх існуючих типів та відповідної термінологічної бази. Розглянуто вплив методів викладання у вищих мистецьких навчальних закладах із застосуванням електронної форми подання освітньої інформації. Останнім часом відзначається підвищений інтерес педагогічного співтовариства до блогів як одного з найбільш популярного соціального сервісу. Їх використання у навчально-виховному процесі має багато переваг, але водночас виникає й багато проблем. Тому необхідне теоретичне обґрунтування комплексу можливостей для ефективного використання блогів для організації навчальної та пізнавальної діяльності студентів під час вивчення історії мистецтва та художньої культури.

Ключові слова: Інформаційно-комунікативні технології, мистецька освіта, блог, інтернет-технології.

У процесі естетичної соціалізації особистості студентів, їхнього входження в художньо-культурний простір сучасності провідна роль належить мистецькій освіті. З утвердженням гуманістичних ідей неперервної освіти в Україні постала нова соціальна потреба використання універсальних можливостей мистецтва у формуванні особистості, здатної до творчого самовираження, са-

морезалізації [1, с. 3]. Сучасний розвиток вищої освіти орієнтований на формування конкурентоспроможного спеціаліста, успішного в електронному інформаційному середовищі, який уміє критично мислити, здатний не тільки на репродуктивну діяльність, але й на прийняття нестандартних рішень. Це можливо, якщо в освітній практиці вищих навчальних закладів використовувати потенціал таких інформаційно-комунікаційних технологій, які б створили максимально сприятливі умови для розвитку пізнавального інтересу та творчих здібностей студентської молоді, виявлення й активного використання їхніх індивідуальних особливостей у навчальній діяльності [2, с. 14].

Питання класифікації електронних засобів навчання, їхніх типів і відповідної термінологічної бази були предметом досліджень науковців. Проте ґрунтовне вивчення теоретичних джерел і наукових праць і їх аналіз дають підстави стверджувати, що ці проблемні питання залишаються актуальними й сьогодні. Сучасне комп'ютерне покоління обирає інформаційні технології, нехтуючи друкованими виданнями. Електронна форма подання освітньої інформації є зручною альтернативою традиційним паперовим навчальним матеріалам: підручникам, посібникам, журналам і, як наслідок такого інтенсивного розвитку інформаційних технологій, щороку з'являються нові електронні засоби навчання, поповнюються сфери їх подальшої реалізації та шляхи застосування [2, с. 22].

Загальні принципи організації навчального процесу з використанням електронних засобів навчання відображені в наказі Міністерства освіти і науки України «Про правила використання комп'ютерних програм в навчальних закладах» та постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті та науці».

Останнім часом відзначається підвищений інтерес педагогічного співтовариства до блогів як одного з найпопулярніших соціальних сервісів. Їх використання у навчально-виховному процесі має багато переваг, але водночас виникає й багато проблем. Тому необхідне теоретичне обґрунтування комплексу можливостей для ефективного використання блогів для організації навчальної та пізнавальної діяльності студентів під час вивчення історії мистецтва та художньої культури.

Про важливість проблеми використання соціальних сервісів Веб 2.0 у освітньому процесі навчальних закладів свідчать чис-

ленні публікації та дисертаційні роботи вітчизняних й іноземних учених, зокрема: О. Андрєєва, Н. Балик, О. Глазунової, Н. Діментівської, Н. Дягло, Н. Євтушенко, А. Забарної, О. Заславської, О. Журавльової, О. Круподерової, М. Менякіної, Н. Морзе, Т. Носенко, Є. Паракіна, Л. Панченко, М. Резніна, В. Стародубцева, А. Філатової, Б. Ярмахова.

Значущими для нашого дослідження є публікації Г. Стеценко, у яких розкриті особливості використання освітніх блогів у навчальному процесі; М. Бухаркіної та А. Філатової – визначені можливості блогів у процесі навчання англійської мови; С. Белова – охарактеризовані переваги та недоліки використання блогів у освітньому процесі вищої школи.

У психолого-педагогічній літературі представлено різні аспекти застосування інформаційно-комунікаційних, зокрема, Інтернет-технологій у процесі навчально-виховного процесу, але виникають труднощі під час застосування інформаційно-комунікаційних технологій у практичній діяльності.

Метою статті є науково-методичне обґрунтування педагогічних умов ефективного використання блогів для організації навчально-пізнавальної діяльності студентів під час вивчення історії мистецтва та художньої культури.

Розвиток сучасних електронних засобів навчання, інформаційних і комунікаційних технологій призвели до появи значної кількості програмних продуктів, які використовуються в педагогічному процесі. Електронні засоби навчання становлять технологічне забезпечення навчального процесу, засноване на використанні комп'ютерних і телекомунікаційних технологій. До них належать: комп'ютерні навчальні, контролювальні, тренувальні програми; демонстраційні програми, що моделюють програми; автоматизовані навчальні та інформаційно-довідкові системи; інструментальні та комп'ютерні навчальні середовища; комп'ютерні імітатори технологічного обладнання, електронні підручники, довідкові розділи пакетів професійних програмних коштів, інструментальні програмні засоби, бази даних і знань, а також комп'ютерні та телекомунікаційні засоби віддаленого доступу: розподілені гіпертекстові, електронна пошта, телеконференції, засоби ідентифікації тощо. Сучасному викладачеві, щоб ефективно використовувати такі електронні навчальні ресурси, недостатньо просто володіти інформаційно-комунікаційними технологіями, необхідно також

вміти застосовувати нові педагогічні технології, сучасні методи та організаційні форми навчання.

Професійні учительські блоги отримали поширення не так давно. Можна навіть сказати, що вони лише формуються. Ведення професійного блогу – найприродніший спосіб для вчителя «підписати» себе на неперервну самоосвіту. Таке веб-середовище сприяє формуванню й розвитку в педагога однієї із значущих комунікативних навичок – навички самопрезентації. Використання можливостей ІКТ дозволяє суттєво розширити потенційний простір освітнього середовища.

Використання електронних засобів навчання дозволяє значно посилити мотивацію учіння, індивідуалізувати диференціювати навчальний процес, надавати учням, студентам можливість самостійного вибору режиму діяльності. Вони забезпечують сприятливі умови для професійного саморозвитку, самореалізації учнів і вчителів і є засобами для здійснення індивідуально-орієнтованого навчання. За наявності в учителя чи викладача блогу або сайту в учнів з'являються нові можливості для вивчення нового матеріалу, повторення пройденого раніше чи узагальнення та систематизації знань. На сторінках власного Інтернет-ресурсу є можливість онлайн супроводу предмета у вигляді: електронних комп'ютерних презентацій (кожен слайд яких або фрагмент теоретичного матеріалу теми є наочно й барвисто оформлений; детальне вирішення завдання, фотографії, музичні фрагменти, дикторський текст, відеоматеріали, комп'ютерна анімація), web-уроків (і лекційних, і практичного спрямування), різних методів комп'ютерного тестування (як одна з форм автоматизованого контролю – процедура, що дозволяє отримати об'єктивну інформацію про знання учнів або може бути використана для самоперевірки), публікація власних електронних дидактичних матеріалів тощо [7, с. 22].

Аналіз блогів, створених учителями в мережі Інтернет, свідчить, що переважна більшість учителів створюють особисті інформаційні ресурси для представлення результатів своєї роботи. Однак блог як засіб мережевої взаємодії може педагог використовувати так:

- 1) інформаційно-освітнє предметне середовище як компонент відкритого середовища освітньої установи;
- 2) електронне портфоліо педагога як спосіб оцінки професійних компетенцій, а також інструмент рефлексії професійної діяльності;

3) персональне навчальне середовище (персональне освітнє оточення), персональний освітній простір як засіб реалізації освітньої потреби (професійні спільноти, можливо, які створив сам педагог; інструмент читання новин).

У якості середовища мережевого спілкування для навчання, з метою урізноманітнення роботи викладача, транслявання певних знань не тільки в класній аудиторії, а й за її межами, було створено блог «Історія образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва» <http://arshistorian.blogspot.com/>.

Під час створення навчального блогу та використання його можливостей на заняттях з історії образотворчого та декоративно-прикладного ми дотримувалися наступного алгоритму.

Крок 1. Визначення структури блогу: визначення теми, змісту, посилання на статті в Інтернеті, пости (записи), сайти музеїв і галерей, корисне відео.

Крок 2. Вибір блогу-платформи: створюють блоги за допомогою спеціальних сервісів для розміщення блогів (блог-платформ), серед яких є безкоштовні служби. Наприклад, такі: <http://www.blogger.com>, <http://www.livejournal.com/>, <http://blog.meta.ua/>, <http://blogs.mail.ru/>.

Найпопулярнішим сервісом ведення освітніх блогів є сервіс системи Google під назвою Blogger. Саме на цій платформі було створено згаданий блог «Історія образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва».

Крок 3. Створення власного акаунту: перш ніж розпочати роботу з блогом, було створено власний акаунт (обліковий запис), без якого створення блогу неможливе.

Крок 4. Створення блогу: створюємо пост (запис-публікацію), додаємо таблиці, ілюстрації, корисні посилання.

У процесі роботи наповнюємо блог потрібною інформацією. Головна мета – створення банку навчально-методичного забезпечення, що використовується під час вивчення історії образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва (лекційні матеріали, ілюстративні матеріали, завдання для самостійної роботи, тести, корисні посилання на освітні веб-ресурси тощо). При цьому використовуємо блог як майданчик для обговорення постів, представлених мистецьких творів.

Важливою умовою є забезпечення сформованості вмінь викладача вільно користуватися соціальними сервісами Веб 2.0 та го-

товності використовувати їх для організації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Для реалізації цієї умови викладачам необхідно, по-перше, самостійно створити навчальний блог і витратити певний час на те, щоби зрозуміти, як він працює та які педагогічні можливості цього ресурсу; по-друге, відвідувати освітні блоги інших викладачів, щоб ознайомитися з їхньою структурою, методичним наповненням.

Наступною педагогічною умовою є сформованість у студентів достатніх навичок роботи із сервісами мережі Інтернет, зокрема Веб 2.0. Вони повинні знати правила реєстрування на сайтах, правила спілкування в Інтернеті, знати принципи роботи сервісів Веб 2.0, що таке блоги, для чого вони потрібні, принципи роботи в блогах. Уміти працювати з електронною поштою (запускати, входити, прочитувати/відправляти пошту), уміти працювати в Інтернет (пошук інформації, навігація по сайтах), спілкуватися в Інтернет (чат, блог, форум та ін.), розмішувати в Інтернет будь-які файли (документи, фото, відео та ін.), коментувати повідомлення, розміщені на блозі. Зважаючи на те, що блоги є засобом організації оперативного обговорення актуальних проблем шляхом перегляду, коментування і рефлексії та набуття досвіду щодо описування реальних подій, саме зі створення власного блогу кожного студента починається робота в мережевій спільноті.

Одним з найважливіших етапів інформатизації освіти є використання у навчально-виховному процесі електронних засобів навчання. Сучасному вчителю для того, щоби ефективно використовувати такі електронні ресурси, недостатньо просто володіти інформаційно-комунікаційними технологіями, а необхідно також вміти застосовувати нові педагогічні технології, сучасні методи та організаційні форми навчання. За таких обставин особливої уваги вимагає процес підготовки вчителів до використання вже наявних, розробки своїх власних і апробації новостворених електронних засобів навчання, перевірка їхньої педагогічної доцільності.

За час використання зрозуміла, що великий комунікаційний потенціал і можливості, надані блог-технологіями, дозволяють по-новому підійти до вирішення таких питань організації навчання:

- можливість побудувати освітній маршрут для студентів (створення посилань на потрібні сайти) з метою формування їхньої інформаційної культури учнів;

- організація особистого інформаційного простору викладача і студентів, у якому підсумовуються всі документи та повідомлення, які зберігаються в одному місці (для викладача це своєрідна тека із збереженням потрібної інформації, яка поступово накопичується);

- зручність додавання, читання та пошуку потрібних повідомлень дає можливість для розгортання конструктивних дискусій, які є невіддільною частиною педагогічного процесу;

- надання учням можливостей для обміну інформацією один з одним для самостійної роботи та взаємонавчання.

Отже, вважаємо за необхідне зазначити, що у власній педагогічній діяльності використовуємо блог для:

- перегляду зі студентами навчальних відеофільмів, екранізацій творів, відеоуроків, проведення віртуальних екскурсій;

- розширення можливостей використання наочних матеріалів;

- висвітлення рекомендацій для студентів щодо вивчення тих чи інших тем;

- обміну корисними посиланнями на ресурси Інтернет;

- обміну знаннями з ІКТ (з колегами).

Грамотне використання блогів сприятиме розширенню кругозору студентів; формуванню у них умінь спілкуватися, використовуючи Інтернет, працювати в групі; сприятиме побудові міжособистісних відносин і посиленню відповідальності за результати власної роботи; дозволить підвищити рівень власної загальнокультурної компетенції.

1. Булгакова В.А., Цуранова О.О., Мистецька освіта в контексті традицій та сучасних педагогічних тенденцій / В.А. Булгакова, О.О. Цуранова // Актуальні питання мистецької педагогіки : зб. наук. праць / гол. ред. І.М. Шоробура. – Хмельницький : ХГПА, 2014. – Вип. 3. – 156 с.
2. Буртовий С.В. Електронні засоби навчання – від теорії до практики. Методичний посібник. – Кіровоград: КЗ «КОІППО імені Василя Сухолинського», 2014. – 48 с.
3. Вінницька Н.М., Стельмащук С.А. Можливості використання освітніх блогів. Технологія веб 2.0. / Н.М. Вінницька, С.А. Стельмащук // Інформатика в школі : Видавнича група «Основа». – 2012. – № 7 (43). – 80 с.
4. Інтернет-технології в освіті : учебно-методическое пособие [Р. Н. Абалуев, Н. Е. Астафьева, Н. И. Баскакова и др.]. – Тамбов : Изд-во Тамб. гос. тех. ун-та, 2002. – Ч. 3. – 136 с.

5. Капуста Л.В. Блог – освітнє середовище для учнів, учителів, батьків / Л.В. Капуста // Зарубіжна література в школі (Осн.). – 2013. – № 13/14. – С. 6-9.
6. Стеценко Г.В. Особливості використання освітніх веб-журналів в процесі організації навчальної діяльності : зб. наук. праць / Уман. держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; [гол. ред. : М.Т. Мартинюк]. – Умань, 2008. – Ч. 4. – С. 217-224.
7. Осадчий В.В. Передумови та технології створення освітніх Інтернет-ресурсів / В.В. Осадчий // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. – 2009. – № 22-23. – С. 162-170.

ANNOTATION

Tatiana Yamnytska. Educational blog in Art Education. The article highlights the impact of new technologies on the development of art education in Ukraine. Modern development of higher education aimed at forming a competitive specialist successful electronic information environment, who can think critically, can not only reproductive activity, but also to accept non-standard solutions. Analyzed and studied the potential of modern information and communication technologies on the formation of creative abilities of students. Classification of e-learning, their existing types and related terminology base. Influence of teaching methods in higher arts education using the electronic form submission educational information. There has been increased interest in teaching community blogs as one of the most popular social services. Their use in the educational process has many advantages, but also there are many problems. Therefore, the necessary theoretical justification complex opportunities for effective use of blogs to organize teaching and learning of students in the study of art history and culture.

Keywords: information and communication technology, art education, blog, internet technologies.

АННОТАЦИЯ

Татьяна Ямницкая. Образовательный блог в художественном образовании. В статье рассматривается влияние новейших технологий на развитие художественного образования Украины. Современное развитие высшего образования ориентировано на формирование конкурентоспособного специалиста, успешного в электронной информационной среде, который умеет критически мыслить, способен не только на репродуктивную деятельность, но и на принятие нестандартных решений. Проанализировано потенциал современных информационно-коммуни-

кационных технологий на формирование творческих способностей студенческой молодежи. Классификация электронных средств обучения, их существующих типов и соответствие их терминологической базе. Рассмотрено влияние методов преподавания в высших художественных учебных заведениях с применением электронной формы представления образовательной информации. В последнее время отмечается повышенный интерес педагогического сообщества к блогам как одного наиболее популярного социального сервиса. Их использование в учебно-воспитательном процессе имеет много преимуществ, но одновременно возникает много проблем. Поэтому необходимо теоретическое обоснование комплекса возможностей для эффективного использования блогов для организации учебной и познавательной деятельности студентов при изучении истории искусства и художественной культуры.

Ключевые слова: информационно-коммуникативные технологии, художественное образование, блог, интернет-технологии.